

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Суми, Україна, 17 березня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

будущих результатов, поэтому предприятие может рисковать в полной мере лишь собственными средствами. Одним из препятствий на пути использования прибыли на финансирование инноваций является то, что многие предприятия республики низкорентабельные. Так, рентабельность продаж в организациях Республики Беларусь за январь-сентябрь 2015 г. составила 8,2% и увеличилась по сравнению с январем-сентябрем 2014 г. на 0,5 процентного пункта. За январь – август 2015 г. рентабельность продаж составила 8,3%, за сентябрь – 7,8%. Рентабельность реализованной продукции среди предприятий промышленности составила 7,0%. За январь – сентябрь 2015 г. в Республике Беларусь убыточными были 1 572 организации, или 19,9% от общего количества организаций, учитываемых в текущем порядке (за январь – сентябрь 2014 г. – 1 038 организаций, или 13,2%). Сумма чистого убытка убыточных организаций за январь-сентябрь 2015 г. составила 27,1 трлн. рублей, что в 3 раза больше, чем за январь-сентябрь 2014 г.[2].

Следующим важным фактором, препятствующим осуществлению инноваций, является уменьшение государственной поддержки. Так, доля государственных расходов на НИОКР в ВВП страны составила 0,21 в 2012, 0,23 в 2013 и 0,20% в 2014 годах [2]. Последние несколько лет в Республике Беларусь постепенно меняется законодательство в сфере инновационной деятельности, акценты переносятся с непосредственного финансирования инноваций за счет государственных средств к регулированию нововведений путем косвенного стимулирования.

1. Наука и инновационная активность в Республике Беларусь: статистический сборник / И.С. Кангро, Ж.Н. Василевская, Е.И. Кухаревич, О.А.Довнар, Е.М. Палковская и др./ Национальный статистический комитет Республики Беларусь[Электронный ресурс]. – Минск, 2015. – Режим доступа: http://belstat.gov.by/bgd/public_compilation/index_655/. - Дата доступа: 24.02.2016.

2. Официальный сайт Национального статистического комитета [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.belstat.gov.by/>. – Дата доступа: 23.02.2016.

ВАЛЮТНИЙ КУРС В УМОВАХ МАКРОФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Журба О. М., аспірант

Київський національний торговельно-економічний університет (Україна)

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується посиленням процесів глобалізації, відкритості та взаємозалежності національних економік, при яких зовнішньоекономічні, а зокрема валютні відносини охоплюють усі сфери суспільного життя. За таких умов зростає

роль валютного курсу, як інструмента економічної політики держави. Він виступає одним із основних комплексних індикаторів макроекономічної стабільності.

Грунтовні дослідження функціонального призначення валютного курсу, прояву його впливу на всі сфери економічного та соціального життя тісно пов'язані з іменами видатних вчених минулих століть А. Сміта, Д. Рікардо, Л. Монтеск'є, А. Лафферера, Г. Касселя. Сучасні наукові підходи до сутності валютного курсу та його значення у зовнішній політиці держави постійно досліджуються вітчизняними вченими, зокрема В. Міщенком, А. Філіпченком, В. Козиком, С. Шумсакою, С. Колтуном, А. Гальчинським, В. Олійником, В. Гейцем та іншим.

В економічній теорії виділяють дві групи факторів, що впливають на формування курсу національної валюти по відношенню до іноземних валют. До першої групи відносять кон'юктурні (конкретні умови на кожен даний момент, вплив, яких важко передбачити), до другої відносять структурні (довгострокові, які визначають стан тієї чи іншої національної грошової одиниці у валютній ієрархії). Друга група факторів включає в себе такі показники як: стан платіжного балансу (показники експорту та імпорту), темпи інфляції (паритет купівельної спроможності), рівень золотовалютних резервів, різниця процентних ставок у різних країнах. Валютно-курсова політика не може вплинути на ці показники, але може прогнозувати величину їх впливу на динаміку валютного курсу. Щодо першої групи факторів, то вони пов'язані з коливанням ділової активності, політичної та військово-політичної обстановки, з чутками та прогнозами. Величину їх впливу на валютний курс визначити значно важче, але можливо, особливо коли такі фактори виникають не в перше. Практично не можливо прогнозувати ступінь впливу тих факторів, поява яких є сама по собі важкопрогнозованою.

На основі аналізу тенденцій валютного ринку України починаючи з 2014 року до початку 2016 роки ми можемо виділити такі, нетипові фактори, що мали вплив на валютний курс гривні: падіння світових цін на сировину; збільшення частки тіньового ринку; банкрутство банків; поведінка банків не резидентів.

1. Падіння світових цін на сировину. Фінансові кризи у світі пов'язані в першу чергу з падінням на світовому ринку цін на сировину. Більша частка експорту України припадає саме на сировину – метали та зернові, що також є сировиною. Зменшення їх цін призводить до тотального зменшення валютної виручки експортерами, а це в свою чергу зменшує пропозицію іноземної валюти на валютному ринку, як наслідок виникає диспропорція рівноваги та зменшення курсу гривні.

2. Збільшення частки тіньового ринку. Надшвидкі темпи девальвації гривні практично звели нанівець довіру до неї, як наслідок

населення масово почало переводити заощадження в іноземну валюту. Разом з тим, не виважена політика НБУ на початку девальвації пов'язана із завищенням реального курсу гривні, призвело до того, що банки практично перестали продавати валюту населення. В цих умовах, значними темпами почала збільшуватись частка тіньового ринку валют. Для прикладу, можна оцінити такі данні: середній обсяг проданої валюти населенню щомісяця у 2013 році склав 1454 млн. доларів США, у 2015 році цей показник склав 50 млн. доларів.

3. Банкрутство банків. Фінансова нестабільність пов'язана також із значним банкрутством банків. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб виплачує вкладникам збанкрутілих банків суми в обсязі до 200 тис. грн. Враховуючи значну кількість таких банків, загальна сума сягає декількох десятків мільярдів гривень. Це спричиняє додатком притік готівки на ринок, яка під впливом валютної нестабільності конвертується в іноземну валюту, тим самим знижуючи курс національної валюти.

4. Поведінка банків не резидентів. Остання фінансова криза призвела до значної девальвації не лише гривні, з цим зіштовхнулись більшість країн. В таких умовах, деякі банки не резиденти за відсутності або незначної пропозиції іноземної валюти на їх національному ринку, скуповують її на українському валютному ринку, тим самим створюючи надлишковий попит на валюту, а він в свою чергу знижує курс гривні.

Таким чином, можемо зробити висновок: хоча курс гривні по відношенню до іноземних валют формується під дією фундаментальних макроекономічних показників, проте в часи загострення фінансової нестабільності виникає ряд інших факторів, що прямо чи опосередковано також впливають на курс національної валюти. Національний банк України, як головний суб'єкт реалізації валютно-курсової політики має прогнозувати такі фактори та за допомогою своїх важелів впливу зменшувати їх негативну дію.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ І ГЛОБАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ

Омельяненко В.А., м.н.с.

Сумський державний університет (Україна)

Глобалізація економіки взагалі та інноваційної сфери зокрема передбачає перетворення світового простору в єдину зону, де вільно переміщуються інформація, товари та послуги, капітал та ідеї, а також безперешкодно пересуваються їх носії, стимулюючи розвиток